

Monumentnummer*: 527232

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 september 2005
Kadaster deel/nr 82741/6

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Veghel	Meierijstad	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Eerde	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Veghel	F			5389

Omschrijving**

Inleiding

De romp is wat resteert van een als bergmolen uitgevoerde ronde stenen bovenkruier die in de jaren 1883-84, mogelijk met gebruikmaking van onderdelen van een elders gesloopte molen, is gebouwd en ingericht was als korenmolen met drie koppels stenen. De berg is in 1904 aan de straatzijde voor een gedeelte ontgraven en vervangen door een stenen aanbouw, waarin sinds 1909 tevens een mechanische maalderij in de vorm van een zuiggasmotor, met op de begane grond onder in de molen opgestelde maalstenen, was geplaatst. Later is de aanbouw aan de zuidzijde en noordoostkant, nog uitgebreid. In 1924 werd de zuiggasmotor vervangen door een oliemotor en de molen voorzien van een mengketel. In de loop van 1945 werd de toenmalige oliemotor door een zwaardere(?) vervangen. Tijdens de operatie 'Market Garden' in de Tweede Wereld Oorlog raakte de windmolen, die als observatiepost en herkenningspunt diende, tijdens gevechten in de tweede helft van september 1944 zwaar beschadigd. Pogingen tot herstel hadden door de toenmalige omstandigheden geen succes.

Na de in 1944 ontstane beschadigingen aan kap, wiekenkruis en het bovenste deel van de gemetselde romp werden deze onderdelen in 1946 verwijderd. De romp met aanbouw kreeg nadien naast de functies van het malen en het mengen van graanproducten, die van opslag- en siloruimte voor huisbrandstoffen en kunstmest. Aan de oostgevel van het pakhuis bevinden zich ter nagedachtenis aan vele in 1944 gesneuvelden meerdere panelen met namen. De molenromp staat aan de westelijke rand van de bebouwde kom van het dorp,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aan een oude toegangsweg naar het dorp, op de overgang naar agrarische gebied en beheerst door zijn forse afmetingen in beduidende mate de omgeving.

Op een tiental meters ten zuidoosten van de molenromp staat sinds 1981 het Airborne-Geronimo-monument ter herdenking aan de Amerikaanse en Britse bevrijders en de gevallenen uit Eerde zelf.

Omschrijving

MOLENROMP MET AANBOUW. Het staande werk van de molenromp bestaat uit een ronde conisch gemetselde bakstenen romp van een bergmolen en een bakstenen rechthoekige aanbouw van één bouwlaag hoog aan de oostzijde en zuidzijde. De uit ruim drie bouwlagen bestaande molenromp is voorzien van een plat dak. De aanbouwen zijn grotendeels voorzien van een plat dak waarin kruihaken zijn opgenomen. Bijzonderheid daarbij is dat de dakconstructie grotendeels is uitgevoerd in de vorm van gemetselde gewelfjes. In de molenromp zelf bevinden zich nog de oude zolderbalklagen, alsmede drie ijzerbalken, de vier plooiën van het spoorwiel, onderdelen van het windluiwerk, een elektrisch luiwerk en nog overige losse onderdelen welke tot de molen en het molenbedrijf hier ter plaatse hebben behoord.

Waardering

MOLENROMP MET AANBOUW van algemeen belang vanwege

- cultuurhistorische waarden als onderdeel van de geschiedenis van de graanmaalterijen in Nederland, de industrieel-agrarische ontwikkeling van Noord-Brabant en de plaatselijke geschiedenis;
- cultuurhistorische waarden als belangrijk oorlogsgedenkteken met betrekking tot de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en wel in het bijzonder tot de Operatie 'Market Garden' in het najaar van 1944;
- cultuurhistorische waarden als representatief gedenkteken van de geschiedenis van de molens in Tweede Wereldoorlog in Nederland en de plaatselijke geschiedenis;
- situationele waarden betreffende zijn ligging aan de rand van het dorp, nog op de overgang naar het agrarische gebied;
- bouwtechnisch-historische waarden als herkenbaar en representatief relict van een 19e eeuwse stenen bergmolen die deel uitmaakte van de laatste 'generatie' nieuw gebouwde molens;
- ensemblewaarden van molenromp en aanbouwen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolen

Functie

Korenmolen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument